

Verksamhetsplan 2017

Ledamöter

Ordinarie ledamöter

Ordf. Lennart Åström (S)

Vice ordf. Elisabeth Eriksson (S)

Gunnel Sandlund (V)

Johan Johansson (MP)

Margareta Dahlé (NS)

Anita Sköld (M)

Kurt-Åke Andersson (C)

Ersättare

Tomas Junkka (S)

Maria Bergqvist (S)

Kristina Nilsson (V)

Ayse Duyar (MP)

Anita Weinz (NS)

Anne Stenlund (L)

Ann-Christine Rutqvist (C)

Organisation och uppdrag

Patientnämnden är organisatoriskt placerad under fullmäktige. Nämnden består av sju ledamöter och sju ersättare och leds av ordförande samt vice ordförande. Nämndens tjänstemän, tre utredare, och kanslichef ingår i Landstingsdirektörens stab .

Patientnämnden har en organisatoriskt självständig ställning gentemot dem som beslutar i hälso- och sjukvårdsfrågor i övrigt. I sitt arbete biträds nämnden av utredarna.

Nämnden har rätt att från landstingets organ och tjänstemän begära de uppgifter och få den hjälp som nämnden behöver för att fullgöra sitt uppdrag.

Lag (1998:1656) om patientnämndsverksamhet reglerar uppdraget. Nämnden fullgör sitt uppdrag inom länets all offentligt finansierad hälso- och sjukvård, tandvård samt sådan privat verksamhet som är kopplad till landstinget genom samverkansavtal, vårdavtal, entreprenadavtal eller motsvarande. Nämnden skall vidare utse stödpersoner för de patienter som tvångsvårdas enligt lag (1991:1128) om psykiatrisk tvångsvård, lag (1991:1129) om rättspsykiatrisk vård, Lag (2004:168) smittskyddslagen om patienten så begär.

Patientnämnden har genom avtal med länets samtliga kommuner uppdraget att sköta patientnämndsverksamheten för kommunernas räkning. Nämnden ska göra Inspektionen för vård och omsorg (IVO) uppmärksam på förhållanden som omfattas av myndighetens tillsyn. Reglemente för nämnden dess verksamhetsområde och arbetsformer fastställs av landstingsfullmäktige och reviderades senast den 25 februari 2015.

Vision

Visionen är utgångspunkten för all verksamhet, dess värdegrund och etiska plattform. Patientnämnden delar givetvis region Norrbottens vision:

Norrbottningarna ska ha den bästa självskattade hälsan. Vi strävar efter att ligga i topp även i andra nationella jämförelser. Vi tar ansvar för kvaliteten i dag och i framtiden genom forskning och utveckling. Tillsammans för Norrbotten – bästa livet, bästa hälsan.

Värdegrund och etisk plattform

Patientnämnden (PaN) delar den värdegrund som region Norrbotten har tagit fram för länet och dess medborgare. Värdegrunden omfattar även den nationella etiska plattformen som riksdagen beslutat ska styra de prioriteringar som görs i hälso- och sjukvården.

Värdegrunden utgår från en humanistisk människosyn såsom den beskrivs i FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna artikel 1 ”alla människor är födda fria och lika i värde och rättigheter”

För patientnämnden och patientnämndens kansli betyder detta att med patienters synpunkter och klagomål som underlag bidra till bra bemötande, säkrare och jämlik vård samt till minskat lidande för patienter och minskade kostnader för undvikbara vårdskador.

Utöver detta har patientnämnden formulerat en egen värdegrund och etisk plattform som innebär att

- nämndens arbete skall genomsyras av helhetssyn på patienten.
- patienter och närstående ska uppleva förtroende och delaktighet i mötet med patientnämnden.
- patientnämndens arbete ska präglas av öppenhet, ansvarstagande och problemlösning.
- bemötandet ska karakteriseras av respekt för varje individs integritet.
- respektfullt, jämställt och jämlikt arbeta tillsammans för bästa resultat, för bästa hälsa.
- i behandling av inkomna ärenden också beakta frågor som kan hänföras till gjorda barnkonsekvensanalyser, barnkonventionen och regionens fastställda jämställdhets- och jämlikhetsplaner.

Verksamhet

Patientnämndens uppdrag regleras i första hand i lagen (1988:1656) om patientnämndsverksamhet m m som beskrivits i inledningen. Enligt lagstiftningen innefattar uppdraget att bidra till att stärka patientens ställning och till hög patientsäkerhet samt att utse stödpersoner utifrån behov.

Nämnden ska utifrån synpunkter och klagomål stödja och hjälpa enskilda patienter och bidra till kvalitetsutveckling och hög patientsäkerhet i hälso- och sjukvården genom att:

- hjälpa patienter att få den information de behöver för att kunna ta tillvara sina intressen i hälso- och sjukvården.
- hjälpa patienter att vända sig till rätt myndighet.
- främja kontakterna mellan patienter och vårdpersonal.
- arbeta för att återföringen av patienterfarenheter tas tillvara i hälso- och sjukvårdens kvalitets- och patientsäkerhetsarbete.
- göra Inspektionen för vård och omsorg uppmärksam på förhållanden som omfattas av myndighetens tillsyn.
- lämna en redogörelse över patientnämndsverksamheten till Socialstyrelsen och Inspektionen för vård och omsorg.
- verka för att tillgången på stödpersoner är sådan att patienternas önskemål kan tillvaratas vid val av stödperson.
- verka för att stödpersonerna har den kompetens som uppdraget kräver.
- brister och risker som uppmärksammas av patientnämnden ska analyseras mer ingående och en bättre återföring till fullmäktige ska utvecklas.

- att rapportera iakttagelser och avvikelser av betydelse för patienterna till vårdgivare och vårdenheter.
- informera allmänhet, hälso- och sjukvårdspersonal samt andra berörda för att öka kunskapen om patientnämndens roll och uppdrag, som i sin tur genererar ökat underlag till förbättringsarbetet.
- tertiälens ärenden utreds så att nämnden kan behandla dem under innevarande tertiäl.

Enligt reglementet ska nämnden lämna årlig rapport i april till fullmäktige med slutsatser och trender baserat på uppdraget och årets arbete. Senast i september samma år ska fullmäktige fastställa styrelsens beredning av patientnämndens rapport.

Strategiska mål inom stödpersonverksamhet

- Att patientnämndens stödpersonverksamhet och tvångsvårdade patienters rätt till stödperson är känd av berörda patienter samt av den personal inom hälso- och sjukvården som möter tvångsvårdade patienter.
- Att patientens önskemål, så långt det är möjligt, tillvaratas vid val av stödperson.
- Att tillgången på stödpersoner och deras kompetens är sådan att patienternas önskemål kan tillgodose av utsedda stödpersoner.
- Att stödperson utses snarast efter att anmälan om stödperson inkommit till patientnämndens kansli.
- Att avvikelser avseende stödpersonverksamheten rapporteras.

För att nå målen kommer nämnden att

- erbjuda stödpersonerna kompetensutveckling i form av föreläsningar och annan utbildning.
- genomföra årliga möten där stödpersoner och nämnd möts för samtal och utvärdering av verksamheten.
- Genomföra informationsinsatser riktade till berörd personal inom hälso- och sjukvården.

Inom nämndens övriga verksamhet

- Brister och risker som uppmärksammas av patientnämnden ska analyseras mer ingående och en bättre återföring till fullmäktige ska utvecklas.
- Nämnden ska utveckla och bredda informationen till kommuner och civilsamhället.
- Arbete för att öka nämndens kunskap om och i sitt ansvarsområde.
- Samverka med patientnämnderna i norra regionen genom kontinuerliga och gemensamma träffar.

För att nå målen kommer nämnden att

- lägga en allt större tyngdpunkt på analys och uppföljning av inkomna ärenden vid halvårsmöten.
- bevaka flödet av ärenden så att de utreds utan att bli liggande.
- utifrån patientärenden, avslutade av kansliets tjänstemän, fånga upp strukturella frågor som rör vårdssystem, vårdkvalitet och patientsäkerhet för rapportering till berörda nämnder och styrelser inom kommunerna och landstinget.
- ta vara på möjligheter till att lämna fortlöpande information om nämndens arbete till fullmäktige och styrelse.
- fortsätta att utveckla kommunbesöken så att fler i kommunens ledning, styrelse och nämnder får ökad kunskap och kännedom om patientnämndens uppdrag.
- i nämndens samtliga möten och arrangemang för regionens medborgare säkerställa att alla har möjlighet att delta utifrån sina förutsättningar.

- verka för informationsutbyte med revision, fullmäktige och styrelse, vilket bidrar till att nämndens arbete utvecklas
- delta i konferenser och seminarier med bäring på patientsäkerhetsområdet.

Omvärldsfaktorer

De senaste åren har regering och landstingen vidtagit åtgärder med syftet att stärka den enskilda patientens ställning i vården. Vårdgaranti, vårdval, rätt till förnyad medicinskbedömning och en mer sammanhållen patientlag är exempel på detta.

Under kommande verksamhetsperiod kan patientnämndens verksamhet eventuellt komma att utökas utifrån att klagomålsutredningen SOU 2015:14 presenterade sitt slutbetänkande den 31 december 2015. Klagomålsutredningens uppdrag är att ge förslag på hur hanteringen av klagomål mot hälso- och sjukvården kan bli mer ändamålsenlig. Med ändamålsenlig menar utredningen att klagomålshanteringen utgår från patienternas behov, bidrar till ökad patientsäkerhet och är resurseffektiv.

I utredningens betänkande lämnades förslag till författningsändringar som föreslås träda i kraft 1 juli 2017. Förslagen gäller vårdgivarens skyldighet att besvara klagomål, den enligt utredningen viktigaste komponenten i ett ändamålsenligt klagomålssystem, samt Inspektionen för vård och omsorgs (IVO) handläggning av ärenden. Från utredningen framkommer även förslag att patientnämnderna ska få ett utökat uppdrag.

Patientnämnden har under de senaste åren sett en ökning av inkomna ärenden. Perioden 2010 – 2015 ökar ärendena från 580 till 814, ca 40 %. Antalet stödpersonsuppdrag för tiden ligger ungefär på samma nivå då det är 46 pågående uppdrag. Förutom den ökade direkta arbetsbelastningen ger det även sidoeffekter som slår igenom på alla redovisningsnivåer. En tydlig konsekvens som ska hanteras är fler kontakter och återföringar till vårdens företrädare. Antalet komplexa ärenden ökar likväl som patienternas krav på ökad integritet, självbestämmande och delaktighet. Den direkta anledningen till ökningen är svår att identifiera. Orsakerna kan vara många olika, en tänkbar anledning kan vara effekter av den nya patientlagens inriktning att stärka patientens ställning i vården där informationskravet på vårdens aktörer har ökat. Detta kan i sin tur ha ökat de vårdsökandes medvetenhet om vårdens skyldigheter. Nämnden har under tiden sökt nya vägar för att utveckla och förbättra informationen till allmänheten, bl a genom nytt informationsmaterial och förändrat upplägg av kommunbesök.

Ekonomi

- Patientnämnden måste ha en god ekonomi som ger utrymme för kort- och långsiktig utveckling.
- Verksamheten ska bedrivas effektivt inom givna ekonomiska ramar.
- För att kunna utveckla nämndens arbete och möta framtida krav måste nämndens personella resurser utökas.
- Intäkter och kostnader ska redovisas där de genereras.